

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเปิดรับชมละครโทรทัศน์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้
เพื่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการละครโทรทัศน์ของนักศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางประชากรของนักศึกษาที่แตกต่างกับการเปิดรับชม
ละครโทรทัศน์ของนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับชมละครโทรทัศน์กับการรับรู้ถึงการ
นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษา ด้านบุคลิกภาพ สถิติปัญหา จริยธรรม

ลักษณะของการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล จำนวน 6 แห่ง รวม 417 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยคือแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้มานำมาวิเคราะห์ทางสถิติพื้นฐาน คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
เพื่อให้อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง หาค่า t -test และ One-Way ANOVA เพื่อ
วิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 และ 2 และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อวิเคราะห์
สมมติฐานที่ 3 โดยใช้โปรแกรม SPSS pc+

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรของนักศึกษา

ลักษณะทางประชากร กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงและเพศชายในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ 3 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และจากมหาวิทยาลัยเอกชน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยศรีปทุมและมหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งหมดเป็นนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มากกว่าสาขาวิทยาศาสตร์เล็กน้อย และเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมากที่สุดรองลงมาคือจังหวัดในภาคกลาง

นักศึกษาส่วนใหญ่มีบิดาที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือรับราชการ และมีมารดามีสถานภาพเป็นแม่บ้านมากที่สุด รองลงมาคือมีมารดาประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว

เกินกว่าครึ่งหนึ่งของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พักอาศัยอยู่ที่บ้านตนเอง รองลงมาพักอยู่ในหอพัก ระดับรายได้ของนักศึกษาส่วนมากอยู่ระหว่าง 1,501-3,500 บาทต่อเดือน ครึ่งหนึ่งของนักศึกษามีเครื่องรับโทรทัศน์ไว้ดูร่วมกับสมาชิกที่บ้าน และมีเครื่องรับไว้ดูส่วนตัวเป็นอันดับรองลงมา นักศึกษาที่มีรายได้มากกว่า 4,500 บาทต่อเดือนมีเครื่องรับโทรทัศน์ไว้ดูส่วนตัวในสัดส่วนที่มากที่สุด

2. การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์

นักศึกษารับชมรายการภาพยนตร์ต่างประเทศเรื่องยาวและรายการเพลง คอนเสิร์ต มิวสิควีดีโอ สูงที่สุดใกล้เคียงกัน รองลงมาคือรายการเกมส์โชว์หรือวาไรตี้และรายการข่าว ส่วนรายการอภิปราย สนทนา วิเคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รายการเด็ก รายการเกี่ยวกับการแสดงศิลปวัฒนธรรมและธรรมะเป็นรายการที่นักศึกษาดูน้อยที่สุด

3. การเปิดรับชมรายการละครโทรทัศน์ไทย

เกินกว่าครึ่งของนักศึกษาชอบละครที่นำเสนอในรูปแบบละครสั้นจบในตอน รองลงมาคือละครเรื่องยาวหลายตอนจบ นักศึกษาหญิงและชายทั้งสาขาสังคมศาสตร์และสาขาวิทยาศาสตร์ ชื่นชอบละครที่มีเนื้อหาประเภทตลกขบขันมากที่สุด ส่วนนักศึกษาหญิงชอบละครชีวิตรักมากกว่านักศึกษาชาย ละครเนื้อหาประเภทจักร ๆ วงศ์ ๆ ตำนานพื้นบ้านนั้นนักศึกษาทั้งสองสาขาชอบดูน้อยที่สุด

ระหว่างวันจันทร์-วันศุกร์ นักศึกษาดูละครโทรทัศน์ไทยบ่อยที่สุดในช่วงเวลาตั้งแต่ 20.30-23.00 น. ส่วนวันเสาร์และอาทิตย์ นักศึกษาดูละครช่วงเวลา 12.00-16.00 น. มากที่สุด รองลงมาคือช่วงเวลา 20.30-23.00 น.

นักศึกษาส่วนใหญ่ดูละครโทรทัศน์ร่วมกับสมาชิกในครอบครัว รองลงมาจะดูคนเดียว สถานที่ที่นักศึกษาดูละครโทรทัศน์มากที่สุด คือ ช่อง 7 ช่อง 3 ช่อง 9 ช่อง 5 และช่อง 11 ตามลำดับ เกินกว่าครึ่งดูละครโทรทัศน์ทางช่อง 7 มากที่สุด นักศึกษาชายดูละครทางช่อง 7 มากกว่านักศึกษาหญิง ส่วนนักศึกษาหญิงดูละครโทรทัศน์ทางช่อง 3 มากกว่านักศึกษาชาย

นักศึกษาร้อยละ 69.1 ดูละครทางช่อง 7 มากที่สุด โดยให้เหตุผลตรงกันมากที่สุดว่าเพราะสัญญาณภาพและเสียงที่ชัดเจน รองลงมาตามลำดับคือ เทคนิคการถ่ายทำและการผลิตที่มีคุณภาพและนักแสดงเป็นผู้ที่นักศึกษาชื่นชอบ มีนักศึกษ่า่านวร้อยละ 21.8 ที่ตอบว่าดูละครทางช่อง 3 มากที่สุด เหตุผลสำคัญตามลำดับคือเทคนิคการถ่ายทำและการผลิตที่มีคุณภาพ นักแสดงเป็นผู้ที่นักศึกษาชื่นชอบและเรื่องที่เสนอเนื้อหาดี มีคติสอนใจ และมีนักศึกษาเพียงร้อยละ 5.8 ที่ดูละครทางช่อง 5 มากที่สุด และร้อยละ 2.9 เท่านั้นที่ดูละครทางช่อง 9 มากที่สุด โดยให้เหตุผล 3 อันดับแรกตรงกัน คือ เทคนิคการถ่ายทำและการผลิตที่มีคุณภาพ นักแสดงเป็นผู้ที่นักศึกษาชื่นชอบและเรื่องที่เสนอเนื้อหาดีมีคติสอนใจ มีนักศึกษาเพียง 1 ราย เท่านั้นที่ตอบว่าดูละครทางช่อง 11 มากที่สุด เหตุผลคือเนื้อเรื่องดีมีคติสอนใจ นักแสดงมีความสามารถและเป็นที่ยอมรับของนักศึกษา

มีนักศึกษาตอบว่าละครโทรทัศน์เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 59.7 ซึ่งเป็นเหตุผลที่นักศึกษาตอบมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างคิดเป็นร้อยละ 22.1 ในส่วนของการติดตามเนื้อหาของละครโทรทัศน์จากสื่อต่าง ๆ นั้น มีนักศึกษาติดตามจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือติดตามจากการเล่าของเพื่อน โดยนักศึกษาหญิงจะติดตามเนื้อเรื่องจากสื่อต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาชาย เช่นเดียวกับนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ที่ติดตามเนื้อหาละครจากสื่อต่าง ๆ มากกว่านักศึกษสาขาวิทยาศาสตร์

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการดูละคร พบว่านักศึกษาหญิงดูละครในปริมาณที่มากกว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ดูละครในปริมาณที่มากกว่านักศึกษสาขาวิทยาศาสตร์ ส่วนลักษณะการดู ระดับการติดตาม และความตั้งใจของนักศึกษาชายหญิงทั้งสองสาขาวิชาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียงปริมาณการดูเท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน

4. การรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเอง

จากการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มต่าง ๆ พบว่า นักศึกษาชายรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพมากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์รับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพมากกว่านักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์

ในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่างกันรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาสติปัญญาและพัฒนาจริยธรรมต่างกัน แต่รับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพไม่ต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกันรับรู้ว่าจะสามารถนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพและสติปัญญาต่างกัน กลุ่มที่บิดามีอาชีพที่ต่างกันนั้นมีการรับรู้ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่มารดา มีอาชีพที่แตกต่างกันนักศึกษามีการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ สติปัญญาและจริยธรรมต่างกัน

ในส่วนของ การรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้ประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนา

บุคลิกภาพนั้น นักศึกษาเห็นว่าสามารถนำไปใช้พัฒนาให้เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในสังคมกลุ่มเพื่อนได้มากที่สุด รองลงมาคือ พัฒนาให้เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว พัฒนาการวางตัวและมารยาทที่ดูงามเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ส่วนการพัฒนาสร้างเชื่อมั่นใจในการเข้าสังคมพบปะผู้คนนั้น นักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่ได้จากละครโทรทัศน์นำไปใช้พัฒนาด้านนี้ได้ น้อยที่สุด

การนำไปใช้พัฒนาสติปัญญานั้น นักศึกษาเห็นว่าสามารถนำสิ่งที่ได้จากละครโทรทัศน์ไปใช้พัฒนาให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาและสังคมไทยได้มากที่สุด และยังช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วย แต่สามารถนำไปใช้พัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวิชาที่ศึกษาอยู่น้อยที่สุด

สำหรับการนำไปใช้พัฒนาจริยธรรมของตนเองนั้น นักศึกษาเห็นว่าสามารถช่วยพัฒนาให้ตนเองเข้าใจและให้ความสำคัญในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นอย่างเท่าเทียมกันมากที่สุด และนำไปใช้พัฒนาให้ตนเองยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแม้จะแตกต่างจากความคิดเห็นของตนเองเป็นอันดับรองลงมา ส่วนการช่วยพัฒนาให้เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการนัดหมาย มีความตรงต่อเวลานั้น สิ่งที่ได้รับจากละครโทรทัศน์สามารถนำไปใช้พัฒนาตนเองในด้านนี้ได้ น้อยที่สุด

5. การเปิดรับชมรายการประเภทต่าง ๆ กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา จริยธรรม

เมื่อเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับชมรายการต่าง ๆ กับการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ พบว่าการเปิดรับชมรายการเพื่อการศึกษาและความรู้ รายการเด็ก รายการเพลง คอนเสิร์ต มิวสิควิดีโอ และรายการภาพยนตร์ไทยเรื่องยาว มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ที่สามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์ไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพ สติปัญญา จริยธรรม และการเปิดรับชมรายการสารคดี รายการศิลปวัฒนธรรมและธรรมะ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงการนำสิ่งที่ได้รับจากการดูละครโทรทัศน์ไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรม ส่วนการรับชมรายการกีฬาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้

พัฒนาบุคลากรเท่านั้น ในขณะที่การรับชมรายการภาพยนตร์ต่างประเทศเรื่องยาวและ ภาพยนตร์หรือละครชุดต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการพัฒนาสติปัญญา เท่านั้น

ข้อสังเกตจากการหาความสัมพันธ์คือ การรับชมรายการข่าว รายการอภิปราย สันทนาการ วิเคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการพัฒนาตนเองในแต่ละด้านเลย

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1 ตัวแปรต้นคือลักษณะทางประชากรประกอบด้วย เพศ สาขาวิชาที่ เรียน ภูมิลำเนาเดิม อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของนักศึกษา ตัวแปรตามคือ การรับชมละครโทรทัศน์ แยกเป็น ลักษณะของการดู ระดับของการติดตาม ปริมาณละครที่ดู ระดับความตั้งใจในการดู

ผลการทดสอบคือ

1. นักศึกษาชายหญิงที่เรียนต่างสาขากัน มีภูมิลำเนาต่างกันอาชีพบิดามีระดับ รายได้ต่างกัน มีลักษณะการดูละครโทรทัศน์ไทยที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ไม่ตรงตาม สมมติฐาน)

นักศึกษาที่มารดามีอาชีพต่างกัน มีลักษณะการดูละครโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตรงตามสมมติฐาน)

2. นักศึกษาชายและหญิงที่เรียนในสาขาวิชาที่ต่างกัน มีภูมิลำเนาต่างกัน อาชีพบิดาต่างกันและอาชีพมารดาต่างกัน มีระดับรายได้ต่างกัน มีระดับการติดตามดูละคร โทรทัศน์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ไม่ตรงตามสมมติฐาน)

3. นักศึกษาชายและหญิง และนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และนักศึกษาสาขา

วิทยาศาสตร์ ละครโทรทัศน์ในปริมาณที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ส่วนนักศึกษาที่มีความแตกต่างทางภูมิภาค อาชีพของบิดา อาชีพของมารดาและ ระดับรายได้ ละครโทรทัศน์ในปริมาณที่ไม่แตกต่างกัน (ไม่ตรงตามสมมติฐาน)

4. นักศึกษาชายหญิง ทั้งสาขาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และมีภูมิภาคต่างกัน อาชีพบิดา อาชีพมารดาต่างกัน และระดับรายได้ต่างกัน มีระดับความตั้งใจดูละครโทรทัศน์ ไม่แตกต่างกัน (ไม่ตรงตามสมมติฐาน)

สมมติฐานที่ 2

ตัวแปรต้นคือเพศ สาขาวิชาที่เรียน ภูมิภาค อาชีพบิดา อาชีพมารดา รายได้ ตัวแปรตามคือ การรับรู้ถึงประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา จริยธรรม

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาชายและหญิงที่เรียนต่างสาขากัน มีภูมิภาคต่างกัน บิดามีอาชีพต่างกัน รับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตรงตามสมมติฐาน)

ส่วนนักศึกษาที่มารดาอาชีพต่างกัน มีระดับรายได้ต่างกัน รับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน (ไม่ตรงตามสมมติฐาน)

2. นักศึกษาที่มีภูมิภาคเดิมต่างกัน มีรายได้ต่างกัน รับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาสติปัญญาของตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตรงตามสมมติฐาน)

ส่วนนักศึกษาชายและหญิง ที่เรียนต่างสาขากัน อาชีพบิดา อาชีพมารดาต่างกันรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาสติปัญญาของตนเอง ไม่แตกต่างกัน (ไม่ตรงตามสมมติฐาน)

3. นักศึกษาที่เรียนต่างสาขาวิชากัน มีรายได้ต่างกัน รับรู้ถึงประโยชน์ของ

ละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาด้านจริยธรรมตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตรงตามสมมติฐาน)

ส่วนนักศึกษาชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาต่างกัน อาชีพบิดาและอาชีพมารดาแตกต่างกัน รับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาด้านจริยธรรมของตนเองแตกต่างกัน (ไม่ตรงตามสมมติฐาน)

สมมติฐานที่ 3

ตัวแปรต้นคือ การเปิดรับชมละครโทรทัศน์ซึ่งประกอบด้วยลักษณะการดูระดับการติดตาม ปริมาณที่ดู ระดับความตั้งใจในการดู ตัวแปรตามคือ การรับรู้ถึงการนำไปใช้ประโยชน์พัฒนาด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา จริยธรรม

ผลการทดสอบพบว่า

1. ลักษณะของการดูละครโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาด้านบุคลิกภาพ สติปัญญาและจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
2. ระดับของการติดตามดูละครโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาด้านบุคลิกภาพ สติปัญญาและจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับที่ไม่สูงนัก (ตรงตามสมมติฐาน)
3. ปริมาณการดูละครโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา และจริยธรรม (ไม่ตรงตามสมมติฐาน)
4. ความตั้งใจดูละครโทรทัศน์แต่ละครั้ง มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา และจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01, .05 ตามลำดับ แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับที่ไม่สูงนัก (ตรงตามสมมติฐาน)

อภิปราย

จากผลของการศึกษา แยกอภิปรายได้ดังนี้

การรับชมละครโทรทัศน์

จากการศึกษาซึ่งพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ดูละครในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำระหว่างวันจันทร์-วันศุกร์ ทั้งช่วงเวลาดังกล่าวสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ มักเสนอละครสำหรับกลุ่มแม่บ้านเป็นหลักเหตุผลที่นักศึกษาดูละครในช่วงดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมหลังจากเลิกเรียนและไม่ติดจนเกินไป และในระยะหลังมีการนำเสนอละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัยรุ่นโดยเฉพาะ ทั้งยังนำดารานักแสดงซึ่งเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่นมาเป็นผู้แสดงในละครที่นำเสนอในช่วงดังกล่าว และในช่วงเวลาเดียวกันนี้เองมีละครเสนอเป็นจำนวนมาก จึงอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักศึกษามองโอกาสดูละครในช่วงดังกล่าวค่อนข้างมาก

นอกจากนี้นักศึกษาส่วนใหญ่จะดูละครโทรทัศน์ร่วมกับสมาชิกในครอบครัว จึงอาจทำให้การดูละครโทรทัศน์ของนักศึกษา ได้รับอิทธิพลจากการดูละครของสมาชิกในครอบครัวด้วยการดูละครร่วมกับสมาชิกในครอบครัวนี้ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่นเดียวกับการติดตามเนื้อหาละครโทรทัศน์จากการเล่าของเพื่อน ช่วยให้เกิดการติดต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดประโยชน์ในการเข้าสังคมมากยิ่งขึ้น

นักศึกษานิยมดูละครตลก ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลที่นักศึกษาระบุว่าดูละครโทรทัศน์เพราะต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน และนักศึกษาหญิงชอบดูละครชีวิตรักมากกว่านักศึกษาชาย ในขณะที่นักศึกษาชายชื่นชอบละครชีวิตการต่อสู้มากกว่านักศึกษาหญิง ซึ่งเป็นการยืนยันถึงความแตกต่างของบุคลิกลักษณะเฉพาะเพศได้ดียิ่งขึ้น ส่วนละครจักร ๆ วงศ์ ๆ ได้รับความนิยมจากนักศึกษาน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นช่วงเวลาของการนำเสนอที่ไม่เหมาะสมแม้ว่าละครประเภทนี้ได้พัฒนาเทคนิคพิเศษและวิธีการนำเสนอให้ดียิ่งขึ้นก็ตาม นักแสดงส่วนใหญ่ที่แสดงละครดังกล่าวมักไม่ใช่นักแสดงที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของเยาวชน

อีกเหตุผลหนึ่งคือนักศึกษาอาจมีความสนใจในเรื่องตำนานพื้นบ้านของไทยลดลงหรืออาจเป็นเพราะละครดังกล่าวมักมีโครงเรื่อง การดำเนินเรื่องคล้าย ๆ กัน มีการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอและโครงเรื่องน้อยมาก

ในการเลือกดูละครทางสถานีใดมากที่สุดนั้น นักศึกษาให้เหตุผลว่าเพราะสัญญาณภาพและเสียงชัดเจน มากที่สุดจากเหตุผลทั้งหมดของทุกสถานี และเป็นเหตุผลสูงสุดสำหรับการเลือกดูละครทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 อาจเป็นเพราะพื้นที่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลบางส่วนไม่สามารถรับชมละครโทรทัศน์จากบางสถานีได้ ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 มีการปรับปรุงการส่งสัญญาณได้ชัดเจนครอบคลุมกว่า

เทคนิคการถ่ายทำละครเป็นเหตุผลในระดับต้นที่นักศึกษาเลือกดูละครทางสถานีต่าง ๆ สิ่งที่ได้ว่านักศึกษายังให้ความสนใจในด้านรูปแบบเช่น มุมกล้อง ฉาก แสง เสียง เทคนิคพิเศษและเครื่องแต่งกาย ในละครมากกว่าสนใจที่เนื้อหาของละคร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ชมสามารถรับรู้ได้ง่ายกว่า ส่วนเนื้อหา คติข้อคิดที่สอดแทรกมากับละครนั้นอาจต้องใช้ความพยายามในการสร้างความเข้าใจและรับรู้มากกว่าการรับรู้ทางเทคนิค

การรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์

จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษาหญิงดูละครโทรทัศน์ในปริมาณที่มากกว่านักศึกษาชาย แต่นักศึกษาชายรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการพัฒนาบุคลิกภาพมากกว่านักศึกษาหญิง เช่นเดียวกับนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ดูละครในปริมาณที่มากกว่านักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ แต่นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์รับรู้ถึงประโยชน์ในการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมมากกว่า ในขณะที่ลักษณะการดู ระดับการติดตาม และระดับความตั้งใจดูรับรู้ไม่ต่างกัน ซึ่งอาจมีตัวแปรอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักศึกษาด้วย อาทิ ลักษณะการคิด การศึกษาของแต่ละสาขาวิชา

ในการพัฒนาบุคลิกภาพนั้นนักศึกษาแสดงความเห็นว่าสามารถนำไปใช้พัฒนาให้มีมนุษยสัมพันธ์ในการเข้าสังคมเพื่อนมากที่สุด รองลงมาคือสังคมครอบครัว และพัฒนาการ

วางตัวและมารยาทที่ดั่งงามเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และสถานการณ์ อาจสรุปได้ว่าการดูแลครุ
 ทรทักส์ เป็นปัจจัยเสริมสร้างสัมพันธภาพทางสังคมให้ดำเนินไปได้ด้วยดี

การรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาสติปัญญา นั้น นักศึกษาคิดว่าสามารถช่วย
 พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของสังคมไทยมากที่สุด และสิ่งที่ได้จาก
 ละครยังช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาด้วย และที่สำคัญได้เรียนรู้ เข้าใจในชนบ
 ธรรมนิยมประเพณีและประวัติศาสตร์ของชาติดียิ่งขึ้น สันนิษฐานได้ว่าเรื่องราวการแสดงที่นำ
 เสนอในรายการละครทรทักส์และนักศึกษาได้ดูนั้น นักศึกษาอาจเชื่อว่านั้นคือการนำเสนอ
 ภาพความเป็นจริงของสังคมไทย ตามแนวคิดที่ว่าละครคือกระจกสะท้อนความจริงของโลกและ
 สังคมนักศึกษาจึงเรียนรู้ทางสังคมผ่านทางสื่อละครทรทักส์ ในขณะที่ชกกันชนบธรรมนิยม
 ประเพณี ประวัติศาสตร์ ถูกถ่ายทอดสู่ชนรุ่นต่อไปโดยอาศัยสื่อวิทยุทรทักส์ด้วยเช่นกัน

การรับรู้ด้านจริยธรรมนั้นนักศึกษารับรู้ว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาให้ตนเองเข้าใจ
 และให้ความสำคัญในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแม้จะแตกต่างจาก
 ความคิดของตนเอง และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่ต้องการหรือเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น การรับรู้ดัง
 กล่าวพว่ นักศึกษาสนใจและให้ความสำคัญกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม มิใช่เพียงสนใจเรื่องตน
 เองเท่านั้น การรับรู้ดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาให้บุคคลมีลักษณะที่เหมาะสมกับ
 การพัฒนาสังคมประชาธิปไตย และพัฒนาให้เป็นผู้ที่เห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้อื่นซึ่งเป็น
 สิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางสังคมต่อไป

สมมติฐานที่ 1

1. เมื่อพิจารณาตามลักษณะทางประชากรแล้ว นักศึกษาชายและหญิงที่ศึกษาใน
 สาขาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีภูมิลำเนาต่างกัน มีระดับรายได้ต่างกันมีลักษณะการดูไม่
 แตกต่างกัน มีเพียงนักศึกษาที่อาชีพของมารดาแตกต่างกันเท่านั้นที่มีลักษณะการดูแลครุทรทักส์
 ต่างกัน ทั้งนี้สันนิษฐานได้ว่าสตรีที่มีอาชีพต่างกันอาจมีพฤติกรรมการดูแลครุทรทักส์ต่างกันซึ่ง
 อาจส่งผลต่อการดูของสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวด้วย โดยเฉพาะนักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่จะดู
 ละครทรทักส์ร่วมกับสมาชิกภายในครอบครัว (ตารางที่ 16) ดังนั้นลักษณะการดูขึ้นอยู่กับ

หรือสัมพันธ์กับลักษณะการดูแลครุโทรทัศน์ร่วมกันของแต่ละครอบครัวที่มารดามีอาชีพแตกต่างกัน

เมื่อจำแนกพิจารณาแล้วนักศึกษาที่มีลักษณะการดูที่ไม่แตกต่างกันนั้น อธิบายได้ว่า ในความแตกต่างกันของนักศึกษายังมีลักษณะส่วนตัวที่ใกล้เคียงหรือเหมือนกัน อาทิ วิทยาระดับการศึกษา สถานะภาพทางสังคม เป็นต้น ซึ่ง De Fleur (1970:122-124) อธิบายว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อคล้ายคลึงกันมักจะอยู่ในกลุ่มที่มีลักษณะเดียวกัน บุคคลที่อยู่ในระดับชั้นของสังคมเดียวกัน จะเลือกรับเนื้อหาของสารและตอบสนองต่อเนื้อหาสารในแบบเดียวกัน นักศึกษาอยู่ในวัยเดียวกัน มีระดับการศึกษาเท่ากันจึงมีลักษณะการดูแลครุคล้ายกัน

2. ในการพิจารณาระดับการติดตามดูแลครุโทรทัศน์กับลักษณะทางประชากรสิ่งที่พบระดับการติดตามชมละครโทรทัศน์ของนักศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน สันนิษฐานได้ว่านักศึกษามีความสนใจคล้ายคลึงกันตามลักษณะของวัยและภารกิจประจำวันที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถติดตามดูแลครุโทรทัศน์ได้อย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจนักศึกษาจะดูแลครุโทรทัศน์มากที่สุดในช่วงเวลา 20.30-23.00 น. ของวันจันทร์-วันศุกร์ และในช่วงวันหยุดคือวันเสาร์และวันอาทิตย์ นักศึกษาติดตามดูแลครุโทรทัศน์มากในช่วง 12.00-16.00 น. (ตารางที่ 15) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ไม่มีภาระเรียนการสอน จากการศึกษาของ นพรัตน์ ศรีประชุม (2512) นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการดูรายการโทรทัศน์ไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาแล้วเรียน เมื่อรู้จักแบ่งเวลาให้ถูกต้อง ดังนั้นนักศึกษาจึงติดตามดูแลครุโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน ส่วนช่วงเวลาของการนำเสนอละครนั้น เป็นปัจจัยสนับสนุนให้นักศึกษาเลือกดูได้โดยไม่กระทบการศึกษาของตนเอง

นอกจากนี้การติดตามดูแลครุโทรทัศน์อาจขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้สื่อของสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวด้วย แต่ความแตกต่างของภูมิภาคน่าไม่มีส่วนทำให้การติดตามละครโทรทัศน์ต่างกันเพราะปัจจุบันกำลังแรงส่งของแต่ละสถานีได้ขยายครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้นและจากการศึกษาของ อัจฉราพรรณ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2532) พบว่าเยาวชนในเขตเมืองและเขตชนบทเปิดรับสื่อมวลชนไม่แตกต่างกัน รวมทั้งเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งสอดคล้องตรงกับการศึกษาในครั้งนี้

จากการศึกษาของ Austin S.Babron (1989) พบว่าความคาดหวังในความ

สนุกสนานบันเทิงที่ผู้มีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีผลต่อระดับการดูแลครุฑทศกัณฐ์ ซึ่งนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันทางด้านประชากรนี้ต่างก็มีเหตุผลในการดูก็เพื่อความบันเทิงหรือเพลิดเพลินเป็นสำคัญ ความคาดหวังที่จะได้รับความบันเทิงคล้าย ๆ กันของนักศึกษานี้ อาจทำให้นักศึกษามีระดับการติดตามดูที่ไม่แตกต่างกันได้

3. นักศึกษาที่เรียนสาขาต่างกันดูแลครุฑทศกัณฐ์ในปริมาณที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ มีระดับค่าเฉลี่ยของปริมาณการดูมากกว่านักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ เช่นเดียวกับนักศึกษาหญิงที่มีระดับค่าเฉลี่ยของปริมาณการดูมากกว่านักศึกษาชาย นอกจากนี้ นักศึกษาหญิงยังติดตามเนื้อหาของละครทศกัณฐ์จากสื่ออื่น ๆ มากกว่านักศึกษาชาย เช่นเดียวกับนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ที่ติดตามเนื้อหาของละครทศกัณฐ์จากสื่ออื่น ๆ มากกว่านักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ ความสนใจต่อรายการละครทศกัณฐ์ที่แตกต่างกันเช่นนี้อาจทำให้ปริมาณการดูแตกต่างกันด้วย

ยังอาจสันนิษฐานได้อีกว่าลักษณะการเลี้ยงดูของครอบครัวที่ปลูกฝังหรือเน้นบทบาทในสังคมต่างกันทำให้นักศึกษาชายมีโอกาสในการแสวงหาการแสดงออกในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับโลกภายนอกได้มากกว่า ส่วนนักศึกษาหญิงอาจมีทางเลือกในการแสวงหากิจกรรมอื่น ๆ ในขอบเขตที่จำกัดกว่าจึงได้หันมาให้ความสนใจกิจกรรมที่ใกล้ตัว เช่น การเปิดรับชมรายการละครทศกัณฐ์ ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรัก หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดผูกพันกับผู้หญิง เป็นส่วนใหญ่

ส่วนนักศึกษามีภูมิลำเนาต่างกัน อาชีพบิดา อาชีพมารดาต่างกัน ระดับรายได้ต่างกัน ดูแลครุฑทศกัณฐ์ในปริมาณที่ไม่ต่างกัน เพราะรายได้ที่ต่างกันไม่เป็นอุปสรรคในการเปิดรับชมละครทศกัณฐ์ จากการศึกษาพบว่า ในกลุ่มของนักศึกษามีรายได้ต่ำมีสัดส่วนผู้ที่ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์ในที่พักน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้ในระดับสูง (ตารางที่ 7) ซึ่งไม่ตรงกับการศึกษาของ อัจฉราพรณ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2532) ที่พบว่าเยาวชนที่มีระดับเศรษฐกิจดีจะเปิดรับสื่อมวลชนสูงและเยาวชนที่มีระดับเศรษฐกิจต่ำเปิดรับสื่อมวลชนต่ำด้วย

สำหรับนักศึกษาที่มารดามีอาชีพต่างกันดูแลครุฑทศกัณฐ์ในปริมาณที่ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่

ตรงกับการศึกษาของ เสรี วงศ์มณฑา (2529) ที่พบว่าเยาวชนที่มีมารดาต่างอาชีพกันระดับความถี่ในการดูรายการโทรทัศน์จะต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนของละครโทรทัศน์ที่มีให้ชมเป็นจำนวนมากกว่าเดิม จึงทำให้สื่อรายการละครโทรทัศน์เข้าถึงผู้รับได้ง่ายและกว้างขวางกว่าเดิม

4. ตัวแปรในเรื่องเพศ สาขาวิชา ภูมิภาค และมารดา ระดับรายได้ที่มีความแตกต่างกัน ไม่สามารถแบ่งแยกให้เห็นได้ว่าความแตกต่างนั้นจะทำให้ นักศึกษามีความตั้งใจดูละครแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะรายการละครเป็นรายการบันเทิงประเภทหนึ่งและนักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงสนใจดูรายการบันเทิงมากที่สุด (ตารางที่ 8) และเหตุผลในการดูละครโทรทัศน์ก็เพื่อความเพลิดเพลินและเป็นการใช้เวลาว่าง (ตารางที่ 10 และ 11) ความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่เช่นนี้ อาจทำให้มีระดับความตั้งใจดูไม่ต่างกัน ทั้งนี้ผู้ดูรายการโทรทัศน์นั้นผู้ดูไม่ต้องใช้สมาธิมากนักในการทำความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ บนจอ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2525)

สมมติฐานที่ 2

1. การรับรู้ถึงการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพของนักศึกษาชายหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อาจเป็นเพราะนักศึกษาหญิงและชายมีความต้องการจะพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองแตกต่างกัน และนักศึกษาชายและหญิงดูละครโทรทัศน์ในปริมาณที่ต่างกันด้วย จึงอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การรับรู้ถึงประโยชน์แตกต่างกันได้ ส่วนนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมแตกต่างกัน รับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองต่างกัน อาจเป็นเพราะการเลี้ยงดู ปลูกฝัง ชีตเกลามาเยาวชนในแต่ละภูมิภาคแตกต่างกัน และนักศึกษาอาจเคยเห็นแบบอย่างที่แตกต่างกันดังนั้น นักศึกษาในแต่ละภูมิภาคอาจต้องการพัฒนาบุคลิกภาพต่างกันออกไปและจากการดูละครโทรทัศน์ทำให้มองเห็นหรือรับรู้ถึงสิ่งที่จะนำมาใช้ต่างกันได้ เพราะบางคนอาจเคยถูกชี้แนะให้ทำในสิ่งที่นำเสนอในละครมาแล้วจากครอบครัวแต่บางคนอาจไม่เคยถูกชี้แนะมาก่อนและเพิ่งมองเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรนำมาพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ดังที่ประม ัสตะเวทิน (2529) ชัยพร วิชชาวุธ (2525)

ได้อธิบายว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ต่างกันจะมีการรับรู้ที่ต่างกันให้ความหมายในสิ่งที่ได้รับต่างกัน

อเนกการ เรียนในสาขาวิชาที่แตกต่างกันอาจทำให้พบแนวทางและรูปแบบในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองต่างกันออกไป เพราะประสบการณ์รอบข้างของนักศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนข้อคิดความเห็นในกลุ่มเพื่อนนักศึกษาที่ต่างกัน อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การรับรู้ต่างกัน

✓ จากการศึกษาพบว่า ประโยชน์ในการพัฒนาบุคลิกภาพสูงสุดที่นักศึกษามองเห็นคือ การพัฒนาให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการเข้าสังคมเพื่อนสูงสุด รองลงมาคือพัฒนามนุษยสัมพันธ์ในสังคมครอบครัว ในขั้นนี้ข้อสรุปที่เด่นชัดคือ การดูแลครอบครัวที่คนนั้นมีประโยชน์ทางสังคมสูงมาก เพราะเป็นจุดเริ่มต้นนำไปสู่การสนทนา เป็นประเด็นสำหรับการสนทนา ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์และการรวมกลุ่มระหว่างสมาชิกในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไสลทิพย์ จารุมณี (2535) เช่นเดียวกับการศึกษาของ Murid G Carton, Sezame Pingree (1980) ที่ได้พบว่าการดูแลครอบครัวก่อให้เกิดอรรถประโยชน์ทางสังคม รวมทั้งกระบวนการสร้างความคิดได้เริ่มต้นจากจุดนี้เช่นกัน เช่นการคาดเดา ทำนายหรือการนำไปสู่การสนทนาซึ่งเป็นเส้นแห่งละครโทรทัศน์ที่ผู้ดูได้มีกิจกรรมร่วมกับละคร

จากการศึกษาซึ่งพบว่าอาชีพของบิดาที่แตกต่างกันทำให้การรับรู้ต่างกันซึ่งตรงกันข้ามอาชีพของมารดาที่ต่างกันกลับไม่ทำให้การรับรู้ต่างกัน เช่นเดียวกับระดับรายได้ที่ต่างกัน นักศึกษามีการรับรู้ต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิราณี อนุศิลป์ชาญ (2530) ที่พบว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของชาวสาร

2. ลักษณะทางประชากรกับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาสติปัญญาของตนเอง

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าตัวแปรด้านประชากร คือ ความแตกต่างด้านเพศ สาขาวิชาที่เรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา มิได้ทำให้นักศึกษารับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปพัฒนาสติปัญญาของตนเองแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะนักศึกษาต้องการใช้สื่อโทรทัศน์ เช่นการดูรายการละครโทรทัศน์เพื่อความบันเทิง และเมื่อเปรียบ

เทียบคุณค่าเฉลี่ยการรับชมรายการโทรทัศน์แต่ละประเภทแล้ว พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่นิยมดูรายการบันเทิงมากที่สุด ส่วนรายการวิเคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และรายการเพื่อความรู้ที่นักศึกษาเปิดรับค่อนข้างน้อย จากการใช้สื่อในลักษณะและวัตถุประสงค์คล้ายกันเช่นนี้จึงทำให้การพิจารณาถึงประโยชน์ในเชิงความรู้ที่เพิ่มพูนสติปัญญา ได้รับการพิจารณารับรู้ในระดับใกล้เคียงไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาในมิติของเนื้อหาละครแล้ว เนื้อหาส่วนใหญ่ยังเป็น เรื่องของคนในสังคมเมือง และกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาเป็นผู้มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครมากที่สุด นักศึกษากลุ่มนี้จึงอาจมิได้รับรู้ว่า สิ่งที่ได้ดูจากละครโทรทัศน์นั้นเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสติปัญญาของตนเอง ตรงกันข้ามนักศึกษาในภูมิภาคอื่น ๆ อาจรับรู้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสติปัญญาของตนเองก็เป็นได้ เนื่องจากไม่เคยมีไม่เคยเห็นสิ่งเหล่านั้นมาก่อน ดังกล่าวข้างต้นอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้การรับรู้ของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกันรับรู้ได้ต่างกัน

นอกจากนี้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ความสนใจของคนในแต่ละท้องถิ่นต่างก็อาจทำให้การรับรู้ต่างกันด้วย เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Katz และของ Kippax และ Murray ที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มศึกษาที่ต่างกันทำให้ทั้งสองกลุ่มมีความต้องการต่างกัน ซึ่งเชื่อมโยงถึงการรับรู้ถึงประโยชน์ของสื่อต่างกันด้วย

3. ลักษณะทางประชากรกับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านจริยธรรม นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์และสาขาวิทยาศาสตร์ เน้นศึกษาในวิชาที่ต่างกันจึงอาจมีมุมมองเกี่ยวกับเรื่องของจริยธรรมและบุคลิกภาพส่วนตัวที่ต่างกัน รวมถึงกิจกรรมที่นักศึกษาต่างมีส่วนร่วม และสังคมเพื่อนรวมถึงความเชื่อถือที่มีต่อสื่อโทรทัศน์ที่ต่างกัน การดูละครโทรทัศน์และการติดตามเนื้อหาละครโทรทัศน์จากสื่อต่าง ๆ ของนักศึกษาในปริมาณที่ต่างกันอาจเป็นเหตุผลที่สามารถคาดเดาได้ถึงการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านจริยธรรมซึ่ง นิศา ชูโต (2534) อธิบายว่าการรับรู้หรือความสนใจในการเก็บรักษาข่าวสารขึ้นอยู่กับกลุ่มเพื่อนหรือบุคลิกส่วนตัวด้วย

เห็นได้ชัดเจนว่าผู้ที่มียุทธวิธีต่างกันมีการครอบครองสื่อต่างกัน ซึ่งการมีไว้ส่วนตัวนั้นอาจทำให้โอกาสในการวิพากษ์วิจารณ์ หรือสนทนาพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหา และการแสดงน้อยกว่าผู้ที่ต้องดูแลครุภัณฑ์ร่วมกับผู้อื่น เช่น นักศึกษาที่มีรายได้น้อย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวอาจนำไปสู่การรับรู้ถึงประโยชน์ในการพัฒนาจริยธรรมแตกต่างกันด้วย

ส่วนนักศึกษาชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาต่างกัน อาชีพบิดา อาชีพมารดาต่างกันรับรู้ถึงประโยชน์ของละครโทรทัศน์ในการนำไปใช้พัฒนาจริยธรรมไม่ต่างกัน อธิบายได้ว่าอาจเป็นเพราะพื้นฐานค่านิยมของสังคมไทย การปลูกฝังคุณธรรมต่อสมาชิกเป็นไปอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ สื่อ แม้แต่ในรายการละครโทรทัศน์ ซึ่งเป็นรายการที่นำเสนอเนื้อหาด้านจริยธรรมในระดับต่าง ๆ มากที่สุด ทั้งนี้เป็นผลจากการศึกษาของ สุพัตรา คุณากาญจน์ (2529) และจากการศึกษาของสิริวรรณ ลอพันธ์ไพบลีย์ (2531) ที่พบว่าจริยธรรมในละครโทรทัศน์มีมากถึงร้อยละ 58.2 ทำให้ผู้รับรู้และมองเห็นได้และการศึกษาของ ชีรนงค์ เกิดสุคนธ์ (2525) ที่พบว่านักเรียนที่อยู่ชานเมืองหรือในเมือง ได้รับอิทธิพลทางจริยธรรมจากละครโทรทัศน์ไม่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 3

ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการดูแลครุภัณฑ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาตนเองนั้น สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้

1. ลักษณะการดูแลครุภัณฑ์ของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองในด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา และจริยธรรม นั้นหมายความว่าหากมีลักษณะการดูแลในระดับต่ำ เช่น ดูตามที่คนอื่น ๆ เบียดๆ ก็จะรับรู้ถึงประโยชน์ในระดับต่ำด้วยหากดูแลเองจนจบตอนก็จะรับรู้ประโยชน์ได้สูง ทั้งนี้ลักษณะการดูแลสามารถบอกถึงความสนใจที่จะดูแลแต่ละครั้งได้ ดังนั้นเมื่อสนใจคุณมากก็ย่อมรับรู้ถึงประโยชน์ได้มากด้วยเช่นกัน

2. ระดับของการติดตามที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ สติปัญญาและจริยธรรมจากการศึกษา พบว่านักศึกษาส่วน

ใหญ่เคยติดตามละครเป็นพิเศษและติดตามดูเกือบทุกตอน มีบางคนที่คุณครบทุกตอนซึ่งทำให้นักศึกษารับรู้ถึงประโยชน์ได้มากด้วย ในขณะที่นักศึกษาที่ไม่เคยติดตามเรื่องใดเป็นพิเศษจะรับรู้ได้น้อย สรุปได้ว่าการติดตามดูหลาย ๆ ครั้งย่อมจะได้เห็นสิ่งที่ละครนำเสนอได้มากและบ่อยกว่า ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ที่มากกว่าด้วย

3. สำหรับปริมาณมากหรือน้อยของจำนวนละครโทรทัศน์ที่นักศึกษาได้ดูขณะที่ทำการศึกษานั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ผู้ที่ดูละครในจำนวนเรื่องที่มากกว่าผู้อื่นมิได้หมายความว่า จะรับรู้มากกว่าผู้อื่น ซึ่งจากการศึกษาคีราณี อนุศิลป์ชาญ (2531) พบว่าการใช้สื่อโทรทัศน์นั้นไม่มีความสัมพันธ์กับสาระประโยชน์ที่ได้รับเกี่ยวกับความรู้ด้านสาธารณสุข ข่าวสารด้านการเมือง และความบันเทิง

4. จากผลการวิจัยยังพบว่าความตั้งใจที่มีหลายระดับมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา และจริยธรรมซึ่งแสดงว่าปริมาณที่ดูไม่สำคัญเท่ากับความตั้งใจในการดูแต่ละครั้งที่สามารถใช้ทำนายผลการรับรู้ถึงประโยชน์ได้ดีกว่าซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kippax (1980) ที่อธิบายว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นผูกเชื่อมโยงด้วยคุณภาพของการใช้สื่อโทรทัศน์มิใช่ปริมาณในการใช้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะอันเป็นผลสืบเนื่องจากการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มนักศึกษาซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าของประเทศนั้น เมื่อพิจารณาทั่วประเทศแล้วจะมีนักศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นจำนวนมาก และยังเป็นส่วนหนึ่งของผู้ชมละครโทรทัศน์ด้วย ด้วยเหตุนี้จึงสมควรอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัด การผลิตละครโทรทัศน์จะได้คำนึงถึงผู้ชมกลุ่มนี้ โดยการสอดแทรกหรือสร้างเนื้อหาและรูปแบบละครให้เอื้อต่อการพัฒนาเยาวชน ทั้งทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญาและส่งเสริมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ชมอีกจะส่งผลต่อความเจริญของชาติต่อไป ด้วยการมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพซึ่งส่วนหนึ่งได้รับการหล่อ

หลอมหรือขึ้นเนาะจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ โดยเฉพาะรายการละครโทรทัศน์ของไทย

2. การผลิตสื่อเพื่อโครงการพัฒนาเยาวชนควรมีการปรับปรุงรูปแบบและเนื้อหาให้เหมาะสมกับความชอบนักศึกษา โดยเฉพาะรายการละครซึ่งได้นำเสนอเป็นผลของการศึกษาแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้การถ่ายทอดวัฒนธรรม ความรู้และอุดมการณ์อันพึงประสงค์ต่อการพัฒนาชาติจะได้ถูกถ่ายทอดไปสู่เยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อและการรับรู้ถึงประโยชน์ของสื่อในโอกาสต่อไป ควรพิจารณาถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจเข้ามามีอิทธิพลได้เช่น สถานการณ์แวดล้อม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ความต้องการของกลุ่มสังคมระดับต่าง ๆ ลักษณะการเลี้ยงดูของครอบครัว รวมทั้งการนำแนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยาเข้ามาประกอบการศึกษาด้วย เพราะการรับรู้ถึงประโยชน์ของสื่อเพื่อการนำไปใช้พัฒนาตนเองนั้น อาจขึ้นอยู่กับระดับของความเข้าใจและการยอมรับในตนเอง และความถูกต้องในความเข้าใจนั้นด้วย

4. การศึกษาการรับรู้ถึงประโยชน์ของสื่อโดยศึกษาเฉพาะสื่อ เฉพาะรายการ อาจเป็นข้อจำกัดสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ในการที่จะชี้ชัด แยกแยะเหตุผลหรือข้อเท็จจริงต่อการรับรู้ที่เกิดขึ้นเฉพาะสื่อได้ยาก ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลที่ได้อาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง การศึกษาต่อไปจึงควรสร้างรูปแบบที่เหมาะสม เช่น อาจมีการผสมผสานการศึกษาแบบกลุ่มสนใจ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การแยกศึกษาตามกลุ่มที่มีลักษณะและระดับของการติดตามดูละครโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย